

Ko o le-tih terdim, da so bili Slovenci, tega ne terdim o vseh, zato sem spredaj opomnil, da ima gosp. Šafařík tudi prav, ko pravi, da Sarmatje niso bili Slovenci. Še zdaj n. pr., rečemo: „Leta 1812 so šli Francozi na Rusovsko“, dasiravno je bilo med njimi veliko Lahov, Nemcov in Slovincov. Ravno tako je bilo pri Sarmatih; niso bili vsi enega pokolenja in jezika, če so tudi vsi ime Sarmatje nosili.

Ravno tako je bilo dalje tudi pri Čudih. Čudje so imeli svoj posebni jezik, od kterega so nekatere besede znae, vendar je pa že Herodot rekel, da mora kakih 7 jezikov znati, kdor med njimi popotuje. In slavni Šafařík je jasno dokazal, da so bile nekatere Čudom prištete ljudstva slovenske. Ravno taka je bila pri Sarmatih. Ko dandanašnji majhne dežele s prebivavci mnogih jezikov najdemo, kaj si je še li nekdanji veliki Čudii in Sarmacii misliti.

Ko terdim, da so Sarmatae Limigantes Slovenci, pa ne pravim ravno, da so Limigantes spadali med nekdanje prave Sarmate, ampak jez jih li zato Sarmate imenujem, ker jih pri povestnikih tako imenovane najdem. Za Šafaříkom pravim, da povestnica pravih Sarmatov v Evropi sega od 1. stoletja pred Kr. do 4. stoletja po Kr. Kar pozneje povestniki Sarmate imenujejo, niso več Sarmatje, ampak brez ozira na odrod in jezik so zmes severnih ljudstev, Slovincov, Germanov, Litavcov, Finov, Turkov, Mongolov. En oddelek Slovincov iz današnje Rusije ali Poljskega, t. j. Lemki, so bili med temi poznejšimi Sarmati, in zato so bili Sarmatae Limigantes imenovani. To je najverjetniše. Le-tih je Konstantin veliko na Štajarsko, na dolenje in notranje Krajnsko in v Istro preselil. In ti imajo še zdaj v svojem jeziku nekatere oblike, s kterimi se Vindi ali krajnski Gorenci in Korošci ne morejo sprijazniti. (Dal. sl.)

Ozir po svetu.

Kako se Turki kopajo.

(Iz dnevnika g. grofa H. d' Harnoncour-a.)

Morebiti bode marsikteri bravec „Novic“ radovedno čital, kako da se Turki kopajo. Naj podam toraj iz omenjenega dnevnika sledeče črtico o turški kopeli. Gosp. grof pišejo tako le:

Ko sem že več imenitnost po Smirni pregledal, sem se namenil 22. marca 1855 tudi turško kopel pokusiti. Oče Albert in knez Zeil sta šla z menoj. Podamo se v paševe toplice. Najpervo stopim v lepo okinčano veliko dvorano, v sredi nje je bil vodomet in okoli in okoli vse polno divanov, kjer so me na prvi prostor posadili. Ko sem nekoliko časa tobak pil, so me do kože slekli in služabnik mi okoli ledja lepo pisano sukmeno ruto ovije in belo na rame. Na noge sem dobil par berglastih visokih krevs, v kterih pa sem zelo pazljivo hodil, da se mi po polzkih marmornatih tléh ni zderčnilo. V dvorani je bilo mnogo Turkov, kteri so se tudi za kopel pripravljali.

Sadaj so nas v drugo dvorano peljali, kjer je bilo precej vroče. Tukej smo mogli na perte in vankuše po turško se vsesti in iz čibuka tobak piti. Znoj (pot) se je vlil kmalo po meni. Nato so prišli 3 napol goli, mladi Turki, ki so nas od nog do glave izžmeli in obvaljali, kar človeku, ki ni tega vajen, posebno čudno dé. Tukaj smo zopet mogli vstati in se skoz majhne vrata v tretjo veliko obokano dvorano podati, kjer je pa tako zelo vroče bilo, da sem menil, da moram zaduhnuti. Prek dvorane so čumnate za po dve osebi, in v teh mali marmornati kotli, in nad temi pipe, ktere vroče ali le mlačno vodo mečejo. V eno takšno čumnato sva jaz in oče Albert prišla. Zraven naju sta bila dva strežaja. Poleg kotla sta marmornata podolgata veršička, na ktera sva se vleči mogla in sadaj sta naju strežaja jela z nekimi rokovicami iz sila nerodnega sukna obdelovati,

kakor usnjar kože, in čohati tako, da me je včasih precej zabolelo. Nikoli bi ne bil mislil, da je v moji koži toliko nesnage! Kaj veljá, da ni kopele, v kteri bi se človek tako očedil, kakor so turške. Ko sva bila tako očohano, sta naji strežaja z vročo vodo polila in tako poparjena od glave do nog omjilila (ožajfala) z dišečim mjilem; ali hočeva ali ne, se možaka nista zmenila. Dolgo nisem nič gledati mogel; tako me je mjilnica pekla v očéh. Potem so naji zopet večkrat z vročo vodo polili, kar nama je sapa jemalo. Menda človek bi ne mogel nikoli toliko vročine prestati, ako bi že od vročine po dvorani njegovo telo ne bilo k temu pripravljeno.

Pri tem opravilu pa se mi je zmiraj moj odertnik režal, prašaje: „buono? buono?“ (ali dobro dé?) kar sem mu k njegovi zadovoljnosti poterdil. Nato me praša: „Turko buono? Francese buono? Inglese buono? Nemec buono?“ (Turek dober? Francoz dober? Anglež dober? Nemec dober?) na kar sem mu „buono!“ odgovoril. Na prašanje „Russo buono?“ sem mu, se vé da v onem času z „non buono!“ odgovoril, kar ga je zelo razveselilo.

Sadaj so nas peljali v prvo dvorano nazaj in nas v bele in rudeče perte zavili in bel velik in debel pert smo na glavo za turban dobili. Bili smo vsi oblečeni, kakor paši. Potem smo prejeli čibuke in prav dobro turško kavo.

Ni mogoče popisati, kako sladko in prijetno se človek po turški kopeli počuti, kadar na neizrečeno ugodnem divanu počiva, po hudi odertii čisto slab. Ko smo se počasi ohladili in osušili, smo se oblekli in se podali v svojo gostivnico, kjer nam je drugekrat precej slabi zajterk danes dobro dišal. Vidili smo danes turške žene. One nosijo svoje nohte večidel rudeče pobarvane; nekatere imajo celi noht pobarvan, druge le na pol, sopet druge si barvajo perste in nekatere celo še celo roko, kar se nam ni lepo zdelo. Za kopel smo plačali z zapitkom vred le 4 dvajsetice.

Vijanski Janko.

Kratkočasnice.

* Trije študentje grejo iz mesta domú, pa dnarcov nimajo; medpotoma pridejo do nekega drevesa, kjer je bil en osel privezan; kmet je poleg njega v senci spal. Študentje ne leni odvežejo osla in na njegovo ujzdo enega svojih tovaršev denejo; osla ženejo seboj in ga prodajo. Ko se kmet prebudi, se prestraši, ko gospoda namesto osla zagleda; al gospod se mu lepo zahvali, da ga je kupil in ga rešil, ker je bil od copernika v osla zacopran. Kmet vesel dobrega dela dá študentu en par goldinarjev še za pot, in odide na sejm družiga osla si kupit. Al ko na sejm pride, zagleda ondi svojega osla na prodaj. Nasmeja se mu, pa mu reče: „Kdor te ne pozná, te bo kupil; al v mojo štaló te ne bo nikoli več“.

* Ena žena pride svojega moža k županu tožit, da jo zmirom pretepa. Župan ji odgovori: „Za to meni ni nič mar“. Žena na to hitro pravi: „Moj mož pa tudi čez Vas govori in pravi, da niste pravični“. Za to pa tebi ni nič mar biti — odgovori župan — „in tako je pravde konec“.

* En kmet je svojemu sosedu rekel, ko je v mestu ravno vidil male soldate (Erziehungsknaben) memo iti: „Bog vé, kako je to, da ti knofki nič ne rastejo; še zmiraj so tako majhni, kakor so bili pred 20 leti, ko sem bil s svojim očetam tukaj“.

* Neki bogatinec zgubivši svilni robec (židano ruto) reče svoji ženi: „Pojdi in daj oklicati, da sem robec zgubil, pa oznani naj se, da je bila ruta pavolnata; drugač bi je ne dal nazaj, kdor jo je našel“.

* En kmet pride od daleč v kancelijo. Ker gospoda oskerbnika domá ni bilo, so hotli pisarji se s kmetom enmalo ponorčevati, zato mu eden reče: No, mož! vsedite se. — Kmet, viditi, da ni nobenega stola, pa odgovori: V ti kancelii je ravno takó, kakor v mojem skednji, — dosti cepcov pa nobenega stola.

Prašanje.

V knjigi „Welters Weltgeschichte usw.“ sem bral na strani 265, del II., da se je kresavnik, ki se je za puške rabil, po slovansko „flins“ imenoval, in da je tudi cela puška od tega kremena ime „flinta“ dobila. Prašam, je li „flins“ res slovansko slovo in bi se ne smelo po tem takem reči za nemski „Gewehr“ slov. tudi „flinta“?

Vijanski Janko.

* Neki bogat gospod je svoj rojstni dan obhajal in je tudi gosp. fajmoštra povabil. Gospod fajmošter so pa šolskemu učeniku naročili, naj vse svoje učence (šolarje) pod okno pripelja, in kadar bo slišal, da bo gospod rekel: „Bog živi fajmoštra“, naj učenik in učenci glasno zavpijejo: „Žlahnega gospoda tudi“. Pa primeri se, da služabnik veliko steklo (flašo) dobrega vina prinese; ko ga hoče na mizo postaviti, mu pade z roke in se ubije. Gospod serdit glasno zavpije: „Naj te vrag vzame“. Na to pa pod oknom zagromi: „Žlahnega gospoda tudi, žlahno gospó tudi in njihovega verboltarja tudi“. Janez Šurman.

Novičar iz raznih krajev.

Na Dunaji se bo 31. dan t. m. začel mednarodni zbor za osnovo administrativne statistike; 18 ptujih vlad iz vseh krajev bo poslalo svoje namestnike, da se bojo posvetovali, kako naj bi se statistika vredovala, da zamore djansko pripomoči vladnemu gospodarstvu vsake države tako, kakor je treba. — Cesar so prišli 8. dan t. m. zvečer v Šopron (Oedenburg); sprejeti so bili kaj slovesno; drugi dan so ostali tam; narodna veselica Jim je bila na čast napravljena. — Kakor se sliši, so se cukrinarji, kateri iz pese delajo cukrer, naravnost do Nj. Vel. Cesarja obrnili, da bi odvernili višji davek, ki ga je nek c. k. ministerstvo že določilo. — Iz Verone se piše, da se je tertna bolezen spet v več nogradih lombarškega, posebno pa beneškega kraljestva pokazala, in da je zatega voljo že cena špirta nekoliko poskočila. — Velika reka Donava je v nekterih krajih sedaj tako plitva, da ladij z blagom in žitom ne morejo po nji voziti. — V nedeljo je bila v Berni na Marskem spet tako huda ura, da, kakor poprejšni petek, se je odtergal nad mestom oblak in je povodenj žugala popotiti nekatere kraje mesta. — Letina se je v podonavskih knežijah, v Odesi in okolici azovskega morja tako dobro obnesla, kakor v Banatu. — O zadevah Moldavo-vlaških homatij ni še nič znanega, kako se bo ta klopčič izmotal. To je gotovo, da poročniki francozke, rusovske, pruske in sardinske vlade niso še zapustili Carigrada, in da nekteri mislijo, da se bo v Parizu nov zbor začel, kateri ima to važno zadevo dognati. Koliko je resnice na ti govorici, se ne vé; zlo verjetna ni. Po besedah nekterih francozkih časnikov je bila turška vlada pripravljena, volitve v Moldavi preklicati in nove razpisati na 15. dan t. m., al francozka in rusovska vlada niste s tem zadovoljne, ker turška vlada ne odstopi od svojih misel zoper zedinjenje teh dežel. — Cesarja Napoleona in cesarico sta kraljica angležka in princ Albert, njeni mož, v Osbornu prijazno sprejela; ministri angležki in francozki so se ondi posvetovali o Moldavo-vlaških homatijah. Kaj se je sklenilo, ni znano, — cesar in cesarico sta prišla 11. dan t. m. že v St. Cloud nazaj. — Za gotovo se pripoveduje, da rusovski car pride cesarja Napoleona v tabor pri Chalonu prihodnji mesec obiskat. — Po najnovejših pismih iz Indije gré Angležem ondi še zmiraj slabo. Še 4 batalijone pešcev, 2 polka konjikov in 2 kerdeli topničarjev bojo poslali v Indijo. Do 27. junija mesta Delhi-a še niso zmagali. — Nekdanji samostan (kloster) sv. Justa, imeniten zavolj tega, ker je cesar Karl V. v njem prebival, ko se je vladarstvu odpovedal, je bil nedavnej po dražbi prodan. Cesar Napoleon ga je hotel kupiti, vendar mladi markí Miravel ni pripustil, da bi slavno poslopje njegove domovine v ptuje roke prišlo, in je dal za stari samostan 20.000 durasov. — Virtemberska in pruska vlada ste dovolile, da od 29. julija do 22. avgusta se smé od vsakega regimenta 80 vojakov iz vojaške službe spustiti, da ob pomanjkanji drugih delavcov kmetovavcem pri poljskih delih pomagajo.

Zgubljena zvezda.

Otrok z nočjó sem hodil v travo

Sedet in gledat na zvezdé,

Ki šle so na nebá širjavo,

Kot čeda ovc na pašo gré.

Prijazno vsaka je sijala;

Pa ene le sem bil vesel,

Le ena mi je tak migljala,

Da za njo sem se ves unél.

Zamaknjen v njene žarke mile

Prečul sem marsiktero noč,

Ji tožil serca britke sile,

In zvedil nje hladivno moč.

Al en večér so mi oblaki

Prevlekli višnjevo nebó,

In več nočí po zvezdi vsaki

In tudi moji je biló.

Nebo se je sicer vjasnilo,

Sijale zopet so zvezdé;

Le moje viditi ni bilo,

Če še tak gledal sem po njé.

Serca britkost utolažiti

Me v ptuje kraje gnalo je;

Pa želj zgubljeno zaslediti

Mi dano ni znebiti se.

Prehodil sem kaj polj širocih,

Samotnih dolov, mest, vasí,

Planin zelenih, gor visocih;

Nikjer je zaslediti ni.

Al so oči mi oslabele?

Al ona je ugásnila?

Povejte zvezde mi vesele,

Da mine me britkost sercá.

Fr. Svetličič.

Pogovori vredništva. Gosp. Janku Vijanskemu: Zanikerno kavsanje hudobnih ljudi ni vredno žalostinke; prešerna zabavljica se mu spodobi ali pa se še zmeniti ne za to. Popis žolcbahskih planin bi nam bil pred vsem všeč. Iz grof Harnoncour-ovega „potopisa v Palestino“ bi utegnila marsiktera čertica braycom „Novic“ mična biti. — Gosp. J. S. v B.: Celó nobenega družega vzroka ni bilo razun tistega, ki smo ga vam pismeno naznanili, da smo z ostali z natisom vl. besed; za samo pokušnjo, smo mislili, je naznanjena množica zadosti. Gosp. M. nismo vidili na povratbi. Da bi kdo vl. slovnico in slovník izdal, ne vemo besedice.

Popravek. V pesmici predposlednjega lista namesto Saljiva beri Šaljiva, in v 10. verstici namesto daril popravi udaril.